Szedik a sárga-barackot

A bordányi Munkásőr Termelőszövetkezetben már a múlt hét végén hozzákezdtek a kajszibarack szedéséhez. Az első szállítmányokat a téesz az AGROHÉV közvetítésével a Balaton mellé küldte és az átvételi ár is kedvező volt a gazdaságnak. Érdekesség, hogy a termelőszövetkezet előzőleg a ZÖLDÉRT-tel tárgyalt, de a vállalat nem tudott átvételi árat mondani. Ezért fordultak az AGROHÉV-hoz.

A szedéskor még válogatni kell a barackokat, mert nem mindegyik érett be. A ládákba így csak az érettek kerülnek. A süreti munkában a kiskundorozsmai I-es és II-es általános iskola tanulói, valamint középiskolás diákok is részt vesznek. Nevelők szervezik meg a munkacsapatot és a téesz gondoskodik az iskolások kiszállításáról.

Molnár József felvétele.

Munkában a diákok

Új szabadalom

Súlyos következményekkel járó áramütés megelőzése érdekében érintésvédelmi berendezést szerkesztett két pécsi szakember: Kolta Péter elektromérnök, a Pécsi Orvostudományi Egyetem tudományos munkatársa és Koncz István, az ÉPFU főmérnöke. A találmány szabadalmat is kapott. A témára a halálos áramütéssel járó balesetek hívták fel figyelmüket, ami általában akkor következik be, ha az autódaru, vagy más erőgép munka közben nagyfeszültségű vezetékkel érintkezik. A megoldás lényege olyan elektronika, amely érzékeli a földponthoz képest változó feszültséget. Ha a daru veszélyes áramforrás közelébe ér, egy bizonyos távolságnál megszólal a kürtje, figyelmezteti a vezetőt. Ha mégis tovább haladna, a kritikus távolságon belül automatikusan leáll a gép, nem következhet be baleset. Az építőipari szállítási vállalat pécsi üzemében jó eredménnyel alkalmazzák. A vállalat pedig elrendelte széles körű hasznosítását.

Értelmiség és politizálás

A politizálás valamely érdek képviselete és érvényesítési szándéka során kialakított vélemény- és állásfoglalás, amely más, hasonlóképpen megnyilvánuló érdekektől eltér, esetenként azokkal szembenáll. A politizálás legegyszerűbb, legesetlegesebb formáiban is a vélemények világának jelensége.

Igaz, hogy az értelmiség sajátos képzettsége és hivatása következtében többet ír és beszél — főként talán beszél —, mint a más rétegekhez, osztályokhoz tartozó állampolgárok, aminek következtében a véleményekben megjelenő politizálását könnyebb észrevenni. Az állampolgári jogon adott politizálás lehetősége és az azt lényegében kiváltó érdekeltérések és érdekérvényesítési akarat azonban természetesen egyáltalán nem korlátozódik az értelmiség körére. Még akkor sem, ha egy kényelmes, sematikus, felszíni jelenségekből általánosító szemlélet hajlamos a politizálást — annak is a „negatív" vonásait: az „okoskodást", „értetlenkedést", „ellenvéleményt" — döntően értelmiségi sajátosságként beállítani.

Ha azonban mindez igaz lenne, úgy ebből az is következne, hogy csak az értelmiségre vonatkozóan szükséges a meggyőző politizálás, valamely politikai cél vagy érték szempontjából. Másokat, a többséget, csak mozgósítani kell adott esetben, s azok akkor majd valamely fiktív akaratnak megfelelő mozgásba kezdenek.

Tudatosan feszítettem az említett gondolatot addig a határig, hogy az már vállalhatatlan legyen, ugyanakkor minél inkább kitűnjék gondolati tartalmának hibája. Nem tartom ugyanis sem igaznak, sem célszerűnek azt a fölfogást, amikor valaki az állampolgárok véleményének sajátos szórtságát csak az értelmiségben tételezi fel. Már morálisan is elfogadhatatlan arisztokratizmus rejlik e vélekedésben, mivel a többség által gondolatilag fölfoghatatlannak tartja, következésül olyannak, ami nem jelenhet meg politikai véleményekben. Ennél azonban még fontosabb szempont, hogy politikai önismeretünk az állampolgárok politikai véleményét illetően ne válhassék önáltatássá. Ha ugyanis csak egyetlen társadalmi rétegben tételeznénk föl politikai szándékokat, akkor ez ugyancsak elméleti szembekötősdi lenne, és következményként a gyakorlati politikában csak tapogatódzást tenne lehetővé.

A politizálás azonban sem nem privilégiuma, sem nem bűne az értelmiségnek, mint ahogy a politizálás sorsfordulókat jelentő nagy történelmi kérdései sem — és főleg azok nem! — korlátozódtak soha az értelmiségre. (A történelmet, mint tudjuk, a tömegek formálják.)

De gondoljuk csak meg — ha az eddigi okfejtés elfogadható —, mit és mennyit tudunk mi a politikai önismeret értelmében arról, hogy a politizálás eredményeként milyen a politikai vélemények és álláspontok tényleges világa? Azt hiszem, elméletileg és átfogóan aligha optimális a tudásunk, eltekintve most persze attól, hogy a gyakorlati politikai irányítás ösztönösen is működtetni kényszerül ez irányú tapasztalatait. Ez a tapasztalat azonban csak az ösztönös érzékelés szintjén él, s korántsem tárgya még egy politikatudományi tudatosságnak.

Okfejtéseink sokszor a legkisebb ellenállás irányába haladnak — ami elméletileg nagyon is hibáztatható —, és csak ott veszünk észre álláspontokat, ahol azt nagyon plasztikusan meg is fogalmazzák, azaz az értelmiség körében.

Persze, egyáltalán nem véletlen, hogy az eltérő, netán szembenálló politikai véleményeket valaki az értelmiség körében keresi. Ez nem is az időnként fölbukkanó és az értelmiséget általában — ezért helytelenül — elítélő előítéletes beidegződöttségekből fakad egyszerűen, hanem az értelmiség általános és konkrét sajátosságai is lehetőséget adnak erre. Valamely versben, tanulmányban, megszövegezett tervezetben megjelenő álláspontot — és az értelmiség jórésze hivatásából következően ilyen termékeket állít elő — könnyebb tanulmányozni és megítélni, mint a népesség többségének a közvélemény hullámzásában szóródó, sokszor csak mélyen áramló véleményeit.

Ami pedig a konkrétabb sajátosságot illeti, az a történelmileg alapozott és hagyományozott értelmiségi szerepekkel kapcsolatos. Ez nálunk, mint kelet-európai sajátosság, szemben a napnyugati „szakember"-eszménnyel, az értelmiségnek politikai elkötelezettséget, közéleti érzékenységet ír elő. Ez az eszmény óhatatlanul bizonyos „politikai képviseletet" követel és kér számon az értelmiségtől, és az apolitizmus, közéleti közömbösség nem tartozik éppen a bocsánatos bűnök közé az értelmiségi tevékenység társadalmi megítélésénél. Márpedig a politizálás, utalva a fentiekre, a vélemények világának jelensége.

Gombár Csaba

SZOT irodalmi ösztöndíjak

A Szakszervezetek Országos Tanácsa a Magyar Írók Szövetségével kötött együttműködési megállapodás alapján pályázatot hirdetett SZOT irodalmi ösztöndíj elnyerésére. Az ösztöndíj célja, hogy elkötelezett írótehetségeknek segítséget adjon a munkás-életérzést tükröző, a dolgozók mai életét és erkölcsi arculatát szocialista szellemben ábrázoló művek alkotásához. A nyilvános felhívásra 114 pályázat érkezett. A SZOT titkársága felkért bizottság javaslatának figyelembevételével a következő tíz írót részesítette SZOT ösztöndíjban egy esztendőre: Békési Gyula, Galgóczi Erzsébet, Iluh István, Király Zoltán, László Anna, László Lajos, Mátyás Ferenc, Péntek Imre, Taar Ferenc, Tamás Menyhért. Kedden a Szaktanács székházában Virizlay Gyula, a SZOT titkára és Dobozi Imre, a Magyar Írók Szövetségének elnöke találkozott a SZOT irodalmi ösztöndíjas írókkal. (MTI)

Győr parkosít

A rohamosan fejlődő Győrben a belváros szabad területein létesítenek új parkokat. Az idén csaknem 20 millió forintot költenek erre a célra.

A parkok építéséből, új zöldterületek kialakításából az üzemek, intézmények is kiveszik részüket, azáltal, hogy saját környezetüket parkosítják.

Új turnus Zánkán

Zánkán, a balatoni üttörővárosban kedden fogadták az idei nyár harmadik turnusának beutaltjait. A 19 megyéből háromezer üttörőt, köztük több mint háromszáz külföldi pajtást fogadtak a kéthetes turnus vendégeként.

Az új turnus slágere az országos gyermekfilmszemle lesz. A gyermekfilmszakkörök irányítói és legjobb aktivistái, a gyermekfilmalkotások megyei véleménynyilvánítói ismerkednek itt meg a filmművészet újdonságaival.

Közös nyelven — az izomkutatásról

Közel száz tudós tanácskozik ezekben a napokban Szegeden, az MTA Biológiai Központjában az Élettani Társaságok Nemzetközi Szövetsége, az IUPS megbízásából szervezett *Nemzetközi izomkutatási szimpozionon.* A világ minden tájáról érkezett nyolcvan kutató és a hazai szakemberek szegedi konferenciája úttörő kezdeményezés, kezdőpont a nemzetközi tudományos tanácskozások sorában. Kísérlet új tanácskozási formák bevezetésére. Az őt napos megbeszélés-sorozat félidejében hat nemzetközi hírű tudós — *dr. Straub F. Brunó* akadémikus, az MTA Szegedi Biológiai Központjának főigazgatója, *W. Mommaerts* amerikai professzor, az IUPS elnöke, *J. Gergely* és *L. Peachey* amerikai tudósok, *W. Drabikowski* lengyel kutató és *dr. Guba Ferenc,* a SZOTE intézetvezető egyetemi tanára — foglalta összesze a tudományág mai helyzetét, e konferencia eredményeit és az új, kísérleti tanácskozási forma első tapasztalatait.

Nem véletlenül rendezik Szegeden ezt, a nemzetközi tudományos életben is úttörő jelentőségű szimpoziont. Harmincöt évvel ezelőtt itt kezdődtek meg azok a fehérjekutatások *Szent-Györgyi Albert* irányításával, amelynek legújabb eredményeiről a mostani tanácskozáson beszámolhattak a tudósok. Okkal nevezte egyikük „családi randevúnak" a konferenciát, hiszen a fehérje- és izomkutatás mai szaktekintélyeinek csoportja egyidőben együtt dolgozott itt Szegeden, majd Budapesten Szent-Györgyi Albert mellett.

Egy időben úgy tűnt — vezettek be a fontos tudományág rejtelmeibe —, hogy kimerült az izomkutatások tárgya, szinte mindent tudnak a kutatók, amit az izomról tudni lehet. Az utóbbi időben a kulcsszerepet játszó fehérjék sok új kérdést vetettek föl. A mostani tanácskozás talán legnagyobb eredménye az, hogy a világ minden tájáról érkezett tudósok — fiziológusok, morfológusok, biokémikusok, immunológusok — együtt vizsgálják a legújabb eredményeket, ugyanazokat a kérdéseket különböző módon közelítik, különböző technikával vizsgálják, így a közös megbeszéléseken összetettebb, több oldalról megvilágított kép alakulhat ki. A személyes disputa, a közös nyelv, az eredmények primér szembesítése sokkalta eredményesebb, mint az irodalmak összehasonlítása. A különböző speciális területeken tevékenykedő izomkutatók előtt a mostani legfontosabb feladat, *megkeresni a lényeges összefüggéseket,* kapcsolatokat. A tudományág szerteágazó területein megtalálni a közös nyelvet.

Az izomkutatás alapkutatás. Eredményei azonban — emlitette egyikük szemléletesen — egyaránt felhasználhatók az atlétika, a lótenyésztés és az orvostudomány területein. Bár még az alapkutatással foglalkozó tudósok és a gyógyítás gyakorlati szakemberei között korántsem megfelelő a kapcsolat, az érdeklődés első jeleinek könyvelték el a biokémikusok, hogy a résztvevők között orvosok is akadnak.

A most kipróbált új tanácskozási formát jól jellemezte Straub professzor megjegyzése: *„Eddig egyetlen tudósgyülekezet sem volt ilyen közel a tudományhoz."* A sok országból érkezett résztvevők egyöntetű véleménye, hogy a nagy előadások, protokolláris rendezvények helyett a tudományos véleménycseréknek ezek a szimpozionok, megbeszélések lesznek a leghatékonyabb formái.

A nemzetközi tanácskozás résztvevői az eredmények és vélemények számbavétele és szembesítése mellett kidolgozzák a kutatási munka újabb programjait. Megismerkednek a várossal, ellátogatnak Hódmezővásárhelyre. A tanácskozás záróaktusát Budapesten, a Magyar Nemzeti Galéria díszcsarnokában rendezik meg, pénteken este.

T. L.

Vigyázat: veszély!

Adatok a gazdaságok figyelmébe

Megkezdődött a nagy nyári munka, az aratás, amely a legtöbb évben, sajnos, magával hozza a balesetek számának növekedését is.

A MÉM szakemberei összesítették az elmúlt évi baleseti statisztikát, amely javuló tendenciát mutat. 1976-ban egy évvel korábbihoz képest 3000-rel kevesebb baleset történt. A balesetek gyakorisága is javulást mutat, az állami gazdaságokban és a téeszekben egyaránt. Az üzemi balesetek 20 százaléka elesésből adódott, az állattartással kapcsolatos munkáknál 18 százalék, a munkagépek kezelésénél 12 százalék, a kéziszerszámmal végzett munkáknál pedig 10 százalék az arány az összes baleseten belül. A csonkulásos balesetek nagy része a munkagépeknél, éppen az aratási időszakban következett be.

Az idei aratásnál — amint a MÉM illetékesei rámutattak — minderre figyelemmel kell lenni, az alapvető munkavédelmi rendszabályok betartása az üzem és az egyén közös érdeke.

1976-ban a halálos balesetek közül 19 traktorral és vontatóval történt, négy alkalommal a védőkeret hiánya okozta a dolgozó halálát. Figyelmeztető, hogy kétszeresére nőtt egy év alatt a munkagépek helytelen kezeléséből bekövetkezett halálos sérülések száma.

Az átfogó vizsgálat megállapította, hogy a téeszekben dolgozók munkakörülményei még mindig elmaradnak az állami üzemekben biztosított feltételektől, ezért arra van szükség, hogy a közös gazdaságok is fokozottabban ügyeljenek a munkakörülmények korszerűsítésére. (MTI)

Diáktábor — 22 ezren üdülhetnek

Balatonszemesen az Express Ifjúsági- és Diák utazási iroda középiskolás üdülőtáborában 22 ezer fiatal üdülhet az idén. A fiatalokat fürdési, sportolási lehetőség mellett minden este színvonalas kultúrprogram várja.